

بررسی میزان مصرف و علل عدم مصرف خون و فرآورده های خونی در مراکز درمانی استان سمنان

مرضیه رضایی^۱

علی خالقیان^۱

Blood and Blood Product Utilization and Causes of Wastage in Semnan Hospitals

Marzie Rezaie¹,
Ali khaleghian²

¹ Physician, Semnan Blood Transfusion Center, Semnan

² Assistant Professor, Department of Biochemistry, Faculty of Medicine, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

در مطالعه توصیفی گذشته نگر حاضر مصرف خون و فرآورده های خونی در ۹ بیمارستان که جزء مراکز دولتی، دانشگاهی و تامین اجتماعی استان سمنان بودند، از ابتدای سال ۱۳۹۲ تا پایان سال ۱۳۹۳ مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که از ۳۲۱۳۳ واحد گلبول قرمز، ۷۴۲۳ واحد پلاکت و ۱۲۱۷۶ واحد FFP سفارش داده شده توسط مراکز درمانی به ترتیب ۲۹۱۱ واحد (۹۰/۹۱ درصد)، ۷۲۰۵ واحد (۹۷/۰۶ درصد) و ۱۱۹۷۹ واحد (۹۸/۳۸ درصد) مورد استفاده قرار گرفته اند و به ترتیب ۸/۶۲ درصد، ۲/۹۴ درصد و ۳/۶۵ درصد مورد استفاده قرار نگرفته است. میزان عدم مصرف خون و فرآورده های خونی در بیمارستان های شهر سمنان نسبت به مطالعات مشابه در ایران بسیار مطلوب می باشد. عمده ترین علت عدم مصرف خون و فرآورده های خونی، عدم نیاز بیمار و اتمام تاریخ مصرف فرآورده بوده است. سازمان انتقال خون هزینه تولید هر واحد خون را ۶۰۰ هزار ریال برآورد کرده است. انتقال خون یزد در سال ۱۳۹۴ نیز هزینه های فرآوری هر کیسه خون را ۱۵۰ هزار

درخواست بیش از حد خون، از معمول ترین مشکلات در بیمارستان ها می باشد. این انتقال خون اگر به طور صحیح استفاده شود، می تواند نجات بخش حیات باشد و سطح سلامتی را ارتقاء بخشد (۱). فن آوری های پرهزینه و پرزحمت برای تهیه انواع فرآورده های سلولی و پلاسماپی علاوه بر محدودیت در منابع جایگزین، محققان طب انتقال خون را بر آن داشته تا با تهیه دستورالعمل ها و استانداردهایی در زمینه استفاده صحیح و مناسب خون و فرآورده های خونی، برای حفظ هر چه بیش تر منابع خون بکوشند (۲). باید به این نکته توجه کرد که تنها با سیاست گذاری های مناسب و مبتنی بر نیازها و امکانات حاکم بر هر جامعه، می توان خون کافی برای مصرف تهیه نمود (۳). تزریق خون تنها یکی از راه کارهای درمانی می باشد. از دست رفتن خون باید به حداقل رسیده تا متعاقباً نیاز به تزریق خون کاهش یابد (۴). هدف از مطالعه حاضر بررسی متوسط میزان درخواست و مصرف خون و فرآورده های خونی در بیمارستان های استان سمنان بوده است.

E-mail: khaleghian.ali@gmail.com

✉ مؤلف مسئول: علی خالقیان - سمنان: دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده پزشکی

۱. پزشکی، مرکز انتقال خون سمنان، سمنان، ایران

۲. استادیار، گروه بیوشیمی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران

✉ تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۸/۱۲ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات: ۱۳۹۴/۸/۲۰ تاریخ تصویب: ۱۳۹۴/۱۱/۶

عنوان کرده‌اند، بسیار مطلوب می‌باشد(۶). هم‌چنین میزان گلبول قرمز درخواستی اتلاف شده در بیمارستان‌های آموزشی زاهدان در بررسی کرمی و همکاران ۴۴ درصد بوده است که میزان اتلاف بسیار بیش‌تری را نسبت به مطالعه حاضر نشان می‌دهد(۱).

پیشنهاد می‌شود تصمیم‌گیری برای درخواست و کراس مچ و مصرف خون بر پایه اندیکاسیون‌های کلینیکی و آزمایشگاهی دقیق باشد. می‌توان با تهیه شیوه‌نامه مناسب برای درخواست خون و آموزش بیش‌تر به پزشکان و متخصصین میزان هدر رفت خون را کاهش داد.

تومان برآورد کرده است که این رقم برای گروه‌های خونی نادر به ۵ میلیون تومان نیز می‌رسد. البته هزینه‌های دیگر شامل کراس مچ، نقل و انتقال، نگهداری و هم‌چنین آزمون‌های غربالگری بر مبلغ فوق باید اضافه گردد(۵).

در مطالعه حاضر نشان داده شد که به طور کل ۹۰/۹۱ درصد از گلبول قرمز درخواست شده توسط نه بیمارستان استان سمنان مورد مصرف برای بیماران قرار گرفته است. این میزان در مقایسه با مطالعه زمانی کياسری و همکاران که میزان مصرف را ۱۶ درصد

References

1. Karami Sh, Purkhosravi N, Sanei Moghadam, Khosravi S. Consumption trend of blood and blood components in Zahedan teaching hospitals. *Scientific Journal of Iran Blood Transfus Organ* 2009; 5(4): 257-266 (Persian).
2. James RM, Brown S, Parapia LA, Williams AT. The impact of a 10 year cycle on blood usage in district general hospital. *Transfus Med* 2001; 11(5): 371-375.
3. Garehbaghian A, Jalilzadeh Kohi M, Honarkaran N, Davoodi F. Estimation and comparison of the production cost of blood and blood products in IBTO centers in 2002. *J Blood Res* 2004; 2: 61-69.
4. Rezaie M, khaleghian A. Prevalence of hepatitis B, hepatitis C and HIV in blood donors in Semnan province (Iran) from 2011 to 2015. *Koomesh* 2016; 17(2): 501-508(Persian).
5. Gharehbaghian A, Jalilzadeh Kohi M, Honarkaran N, Davoodi F. Estimation and comparison of the production cost of blood and blood products in IBTO centers in 2002. *Scientific Journal of Iran Blood Transfus Organ* 2004; 1(2): 61-70 (Persian).
6. Zamani Kiasari A, Kabirzade A, Khademloo M, Hashemi M. Frequency of blood transfusion and its products in Emam Hospital of Sari. *J Mazandaran Univ Med Sci* 2008; 67(18): 91-95 (Persian).